



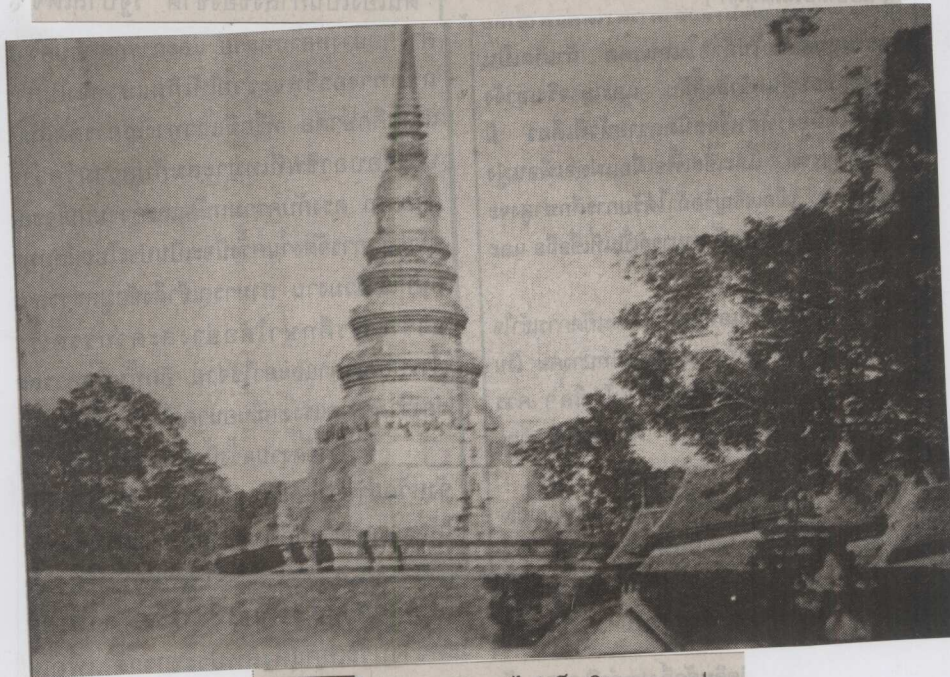
กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2553/ 00060

| ชื่อหนังสือพิมพ์ | วันที่         | ปีที่ | ฉบับที่ | หน้า |
|------------------|----------------|-------|---------|------|
| เชียงใหม่นิวส์   | - 6 มี.ค. 2553 | 19    | 6749    | 5    |

# เที่ยววัดเก่า 100 ปี ในเมืองง่าน



**ง่าน** เมืองเล็กแต่ไม่เล็กดินแดนแห่ง  
ล้านนาตะวันออก ซึ่งมีความเก่า  
แก่รุ่นเดียวกับสุโขทัย มีเจ้าผู้  
ครองนครสืบต่อกันมารวมทั้งสิ้น 59  
พระองค์ เมืองง่านมีชื่อเดิมว่า “นันทบุรี  
ศรีนครน่าน” หรือ “วรนคร” สร้างขึ้นโดย  
พญาภูคาในราวพุทธศตวรรษที่ 18  
บริเวณที่ราบในเขตตำบลศิลาเพชร  
อำเภอปัว ในปัจจุบัน

ประวัติศาสตร์ของการสร้างเมือง  
น่านกล่าวว่า ในปี พ.ศ.1902 สมัยพญา  
การเมืองได้รับพระบรมสารีริกธาตุมาจาก



| ชื่อหนังสือพิมพ์ | วันที่        | ปีที่ | ฉบับที่ | หน้า |
|------------------|---------------|-------|---------|------|
| เชียงใหม่นิวส์   | ๒6 มี.ค. 2553 | 19    | 6749    | 5    |

กรุงสุโขทัย ทรงเลือกดอยภูเพียงแซ่แห่งเป็นที่ประดิษฐาน พระบรมธาตุพร้อมกับย้ายเมืองมาสร้างใหม่ที่บริเวณเชิงดอยต่อมาในราวปี พ.ศ.1911 แม่น้ำน่านได้เปลี่ยนทิศทาง พญาผากองราชบุตรพญาการเมืองจึงได้ย้ายเมืองอีกครั้งโดยมาตั้งที่บริเวณบ้านห้วยไคร้ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน่านในปัจจุบัน

เมืองน่านแม้จะเป็นเมืองเล็กก็จริง แต่ก็รักษาตัวอยู่ได้ตลอดสมัยสุโขทัยจนกระทั่งสมัยกรุงศรีอยุธยา ทางอาณาจักรล้านนาไทยมีกษัตริย์ที่ทรงอำนาจพระองค์หนึ่ง คือพระเจ้าติโลกราช กษัตริย์พระองค์นี้มีพระประสงค์ที่จะแผ่อาณาเขตลงมาทางใต้ จึงได้กรีธาทัพมาตีเมืองน่าน เจ้าอินต๊ะแก่นท้าว ซึ่งครองเมืองน่านอยู่ในเวลานั้นไม่สามารถต่อต้านกองทัพพระเจ้าติโลกราชได้ จึงทิ้งเมืองและพาครอบครัวอพยพมาอยู่ที่เมืองเซียงเมื่อพระเจ้าติโลกราชตีเมืองน่านได้นั้นระยะแรกเมืองน่านมีฐานะเป็นเมืองประเทศราชของอาณาจักรล้านนา แต่หลังจากที่พระยาผาแสง เจ้าผู้ครองนครน่านราชวงศ์ภูคาองค์สุดท้ายถึงแก่พิราลัยฐานะของเมืองน่านกลายเป็นหัวเมืองในราชอาณาจักรล้านนา พระมหากษัตริย์ผู้ครองนครเชียงใหม่ได้จัดส่งเจ้าเมืองที่อยู่ในเขตการปกครองของพระองค์ผลัดเปลี่ยนกันมาปกครองเมืองน่าน นับแต่หมื่นสร้อยเชียงของ เมื่อปี พ.ศ.2005 เป็นต้นมาจนถึงสมัยพระยา



## ย้อนเรื่องเมืองล้านนา ปีที่ ๑๒

พลเทพฯชัยในปี พ.ศ.2079 พงศาวดารกล่าวว่า ทรงสร้างวัดหลวงกลางเวียง-วัดช้างค้ำ

ความมหัศจรรย์ของเมืองน่านก็คือวัฒนธรรมของไทยที่อพยพเข้ามาจากสิบสองปันนาเมื่อกว่า 200 ปีก่อนจนวัฒนธรรมของไทยนี้เองได้กลายเป็นจุดเด่นของจังหวัดน่านที่นักท่องเที่ยวหลายคนรู้จักกันเป็นอย่างดี ซึ่งปรากฏร่องรอยทางประวัติศาสตร์ให้ได้พบเห็นตามวัดวาอารามต่างๆที่มีอยู่ใน





| ชื่อหนังสือพิมพ์ | วันที่        | ปีที่ | ฉบับที่ | หน้า |
|------------------|---------------|-------|---------|------|
| เชียงใหม่นิวส์   | - 6 พ.ค. 2553 | 19    | 6749    | 5    |

เมืองน่าน นอกจากนั้นยังมีภาพจิตรกรรมฝาผนังระดับมาสเตอร์พีซของวัดหนองบัว อำเภอนาน้อย ผากกับวัดภูมินทร์ ฝีมือช่างสกุลไทลื้อที่มีอายุมากกว่า 150 ปี ว่ากันว่าภาพเขียนจิตรกรรมของจังหวัดน่านสวยสดงดงามมากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศหาที่ใดเสมือน หากใครที่มาเยือนน่านแล้วไม่ได้ไปนมัสการวัดในเมืองน่านก็ยังไม่ถึงเมืองน่าน วัดสำคัญที่ไม่พูดถึงไม่ได้ก็คือวัดพระธาตุแช่แห้ง ปุชนิยสถานสำคัญที่สุด มีอายุกว่า 600 ปี พญากาเมืองโปรดให้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.1891 เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่ได้มาจากสุโขทัย องค์พระบรมธาตุแช่แห้งนี้ด้วยทองเหลืองปิดด้วยทองคำเปลวหมดทั้งองค์ เป็นพระธาตุราศีของคนเกิดปีเถาะ นอกจากนั้นมียอดสำคัญอีกวัด

หนึ่งตั้งอยู่กลางเมืองน่านคือวัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร พญาเซ่งเป็นผู้สร้างขึ้น เมื่อปี พ.ศ.1949 รูปแบบของพระธาตุช้างค้ำเป็นเจดีย์ ซึ่งเป็นรูปช้างปูนปั้นเพียงครึ่งตัวประดับอยู่โดยรอบ เป็นศิลปะสมัยสุโขทัย นอกจากนี้ยังมีพระพุทธรูปปางลีลาคือพระพุทธรูปนันทบุรีศรีศากยมุนี มีส่วนผสมของทองคำถึง 65% สูง 145 เซนติเมตร สร้างขึ้นในปี พ.ศ.1969 โดยเจ้าจ้าวพารผาสุม เจ้าผู้ครองนครน่านองค์ที่

14







| ชื่อหนังสือพิมพ์ | วันที่      | ปีที่ | ฉบับที่ | หน้า |
|------------------|-------------|-------|---------|------|
| เชียงใหม่นิวส์   | 6 ส.ค. 2553 | 19    | 6749    | 5    |

ตรงข้ามกับวัดช้างค้ำ เป็นวัดภูมินทร์ สร้างขึ้นโดยเจ้าเจตบุตรพรหมมินทร์ ความโดดเด่นของวัดนี้ไม่เหมือนกับวัดอื่น คือเป็นพระอุโบสถและวิหารในตัว รูปทรงอาคารแบบจัตุรมุขมีนาคสะดุ้ง 2 ตัว เกินพระอุโบสถไว้ ในวิหารหลวงซึ่งสร้างเป็นแบบจัตุรมุขมีพระประธานจตุรทิศคือพระพุทธรูปปิดทองปางมารวิชัย 4 องค์หันพระปฤษฎางค์ชนกัน นับเป็นลักษณะเด่นที่ไม่มีที่ใดในล้านนาเหมือน ภายในวิหารหลวงวัดภูมินทร์ มีภาพจิตรกรรมฝาผนังสกุลช่างล้านนาที่หาชมได้ยาก ซึ่งเขียนเรื่องคัณฑ์ฤๅษชาดกและเนมิราชชาดก ซึ่งทั้งหมดอยู่ในปัญญาสชาดก รจนาขึ้นโดยพระเถระชาวล้านนาและแพร่หลายทั่วไปในหมู่ชาวพุทธ

นอกจากนี้ยังมีวัดสำคัญของชาวไทลื้อ วัดหนึ่งซึ่งสร้างขึ้นในยุคสมัยเดียวกับวัดภูมินทร์ คือวัดหนองบัว ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ของหมู่บ้านภายในวิหารมีภาพจิตรกรรมฝาผนังเช่นเดียวกับวัดภูมินทร์ สันนิษฐานว่าเป็นฝีมือช่างสมัยเดียวกัน หมู่บ้านหนองบัวเป็นหมู่บ้านของชาวไทลื้อ นอกจากจะประกอบอาชีพทำนาแล้ว ยามว่างชาวบ้านยังทอผ้า ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำของชาวไทลื้อก็คือ ผ้าทอลายน้ำไหลได้อย่างสวยงามอีกด้วย

เมื่อมาเยือนเมืองน่าน ลองแวะเข้าไปเที่ยววัดสำคัญของน่าน นอกจากจะได้ชมความสวยงามของศิลปะไทลื้อแล้วยังได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์อันเก่าแก่ของเมืองน่านแห่งนี้ด้วย

แม้หลายคนจะพูดถึงเมืองน่านไม่ใช่ในฐานะของเมืองผ่านทาง แต่เป็นเสมือนเมืองที่มีลักษณะเป็นไส้ตั้งที่ยื่นออกไป ซึ่งหากใครที่จะเดินทางมาเยือนเมืองนี้ก็ต้องมีความตั้งใจมา จนมีคำพูดเล่นๆ จากผู้อาวุโสหลายท่านในเมืองน่านว่า “ถ้าเมื่อนานจะเป็นเมืองไส้ตั้งที่ยื่นออกไป แต่ไส้ตั้งนี้เป็นถุงเงินที่ได้จากนักท่องเที่ยวในยามเดินทางมาเยือนเมืองน่านแห่งนี้”

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

[jakpong@chiangmainews.co.th](mailto:jakpong@chiangmainews.co.th)